

Talenten ontwikkelen in de praktijk

Regionale scholengemeenschap 't Rijks in Bergen op Zoom heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met de invulling van praktijkgerichte programma's (pgp) voor het vmbo, in nauwe samenwerking met het mbo en het bedrijfsleven in de regio. Naast Technologie en Toepassing (T&T) biedt de school Techniek en Innovatief Vakmanschap (TIV) aan voor tl-leerlingen. 't Rijks-docenten Peter Vroon en Alinda Koopman vertellen over hun ervaringen.

Tekst Brigitte Bloem

Binnen het praktijkgericht programma TIV werken tl-leerlingen aan praktische, realistische opdrachten waarbij het regionale bedrijfsleven een belangrijke rol speelt. Het betreft een breed licentievrij techniekprogramma, gericht op het werken in de technische sector en op doorstromen naar een technische mbo 4-opleiding of havo. "TIV is binnen 't Rijks inmiddels een volwaardig vak en gaat bijdragen aan de ontwikkeling en toekomst van een grote groep vmbo-leerlingen," is de overtuiging van Peter en Alinda. Beiden zijn naast hun docentschap coördinator van de richting Technologie en Toepassing (T&T) en het Bèta Challenge Programma van 't Rijks. Als het gaat om het vmbo, en dan specifiek

de technische richtingen, is de beeldvorming nog altijd niet erg positief. "Als je kijkt naar de werkgelegenheid en inkomens van goede technici, dan zou je dit type opleidingen juist moeten aanmoedigen," vindt Peter. "Daarom," zegt Alinda, "moeten scholen leerlingen bijtijds kennis laten maken met de mogelijkheden in de technieksector. Met TIV kunnen we ervoor zorgen dat leerlingen hun technische talenten ontdekken en verder kunnen ontwikkelen."

Keuzeprogramma

"Mede op basis van onze deelname aan het Bèta Challenge Programma hebben we voor de leerlingen van onze mavo-1 en 2 klassen inmiddels een gestructureerd keuzeprogramma kunnen ontwik-

kelen," vertelt Peter. "Halverwege hun eerste jaar gaan leerlingen al op mbo-bezoek. Ook door ons samenwerkingsverband vanuit Sterk Techniekonderwijs hebben we veel contact met bedrijven. Dat stelt ons in staat om voor onze tweedeklassers een groot beroepenevenement te organiseren. Dit jaar hebben we ook ingezet op andere sectoren, zoals economie en zorg en welzijn. Daarom hebben we alle mavo 2-leerlingen voor het event kunnen uitnodigen. Dat hebben we natuurlijk ook gedaan, omdat we niemand uit willen sluiten om met techniek kennis te maken."

In de derde klas maken leerlingen een voorlopige keuze voor hun praktijkgerichte programma, waaronder dus de mogelijkheid T&T of TIV. Ook T&T richt

zich met name op praktische, realistische opdrachten, vaak vanuit het regionale bedrijfsleven. “T&T en TIV zijn absoluut geen concurrenten van elkaar,” stelt Peter. “Het gaat erom dat elke leerling het gevoel krijgt op de juiste plek te zitten. Daar zit de winst in.” De algemeen vormende vakken ondersteunen de praktijkgerichte programma’s. Ook zit er een stuk loopbaanoriëntatie in het lesprogramma, evenals ondernemersvaardigheden.

Biobased-project

Dit schooljaar wordt proefgedraaid met het Biobased-project. Daarin zitten facetten van meerdere ppg’s die ‘t Rijks wil gaan aanbieden en die nog beter aansluiten bij de behoeften en wensen van de leerlingen. “Leerlingen doen per groepje eerst een algemeen gedeelte,” legt Alinda uit. “Vervolgens verdiepen ze zich in een bepaalde, zelfgekozen richting. De individuele bevindingen worden in het groepje teruggekoppeld en op basis van alle bevindingen wordt een gezamenlijk eindproduct gemaakt.”

Pas aan het eind van leerjaar 3 kiezen de leerlingen hun definitieve ppg. “We merken dat het de leerlingen rust geeft dat hun keuze in de derde ‘slechts’ een voorlopige is,” aldus Peter.

Alinda: “Onze leerlingen zijn door deze opbouw in staat om verschillende opties te onderzoeken. Het gaat erom dat je van alles gezien en ervaren hebt, zodat je ont-

Peter Vroon en Alinda Koopman

dekt wat écht bij je past en een bewuste, weloverwogen keuze kunt maken.”

Samen met bedrijfsleven en mbo

De samenwerking met het regionale bedrijfsleven is cruciaal voor het welslagen van de praktijkgerichte programma’s. “Omdat onze contacten zo goed zijn, kunnen we snel passende opdrachten regelen voor onze leerlingen. Ook weten we waar bedrijven behoefte aan hebben,” legt Peter uit. “Voor een goede relatie is het belangrijk dat we altijd onze afspraken met bedrijven nakomen. Duurzame relaties werken zoveel beter dan koude acquisitie.

Je weet wat je aan elkaar hebt en de bedrijven weten dat ze van ons serieuze en betrouwbare leerlingen binnenkrijgen.” Ook de samenwerking met het regionale mbo is van groot belang, ervaren beiden. “Zij weten immers precies wat onze leerlingen nodig hebben als ze een mbo-vervolgopleiding willen gaan doen én ze weten precies waar de arbeidsmarkt behoefte aan heeft,” aldus Alinda. Peter vervolgt: “Neem de installatietechniek en in het bijzonder de techniek die nodig is voor de energietransitie. Er is enorm veel vraag naar technici in dit vakgebied en dat wordt alleen maar meer. Door de intensieve samenwerking met bedrijven komen onze leerlingen in aanraking met de nieuwste technologieën en apparatuur.”

Vertrouwen

Beiden willen graag nog enkele adviezen voor collega-scholen meegeven. “Kijk goed naar het profiel van je leerlingen. Leg daar vervolgens de praktijkgerichte programma’s naast. Welke programma’s, of combinaties daarvan, passen het beste bij jouw leerlingen? Kijk vanuit de leerling, niet vanuit de organisatie. Vervolgens is het belangrijk dat je je in jouw regio gaat mengen in netwerken van vervolgopleidingen en bedrijfsleven. Betrek daarbij ook oud-leerlingen en ouders van je huidige leerlingen. En durf je leerlingen los te laten als ze bijvoorbeeld op stage gaan. Geef ze dat vertrouwen. Je zult in 99 van de 100 gevallen niet teleurgesteld worden. Het mooiste is als je zelf achterover kunt leunen.” ■

Zelf aan de slag

De praktijkgerichte programma’s voor de gemengde en theoretische leerweg zijn beproefd in een pilot met ruim 150 scholen. Komend schooljaar kunnen leerlingen, op scholen die dat aanbieden, naast algemeen vormende vakken een praktijkgericht programma volgen.

Voor scholen die willen starten in het schooljaar 2024-2025 zijn nu dertien definitieve examenprogramma’s en handreikingen beschikbaar. Het doel van de verschillende handreikingen is om scholen voorbeelden van praktische en realistische opdrachten en PTA’s te geven. Zo zie je hoe een onderwijsprogramma ingevuld kan worden op basis van het examenprogramma.

Scan de QR-code voor de handreikingen en examenprogramma’s:

Voor meer info: ga naar www.slo.nl/pgp-vmbo.

